

Генерал-мајор Горан Радовановић, заменик

ЈЕДИНСТВЕН ОДГ

Процедуре су својеврсни алгоритми који се морају применити у различитим околностима – ко, шта, када и где ради у одређеном тренутку. Њима се потврђује и законитост у поступању система. Примењују се приликом повреде нашег ваздушног простора, на пример, ангажовања снага за трагање и спасавање у случају удеса ваздухоплова или у ситуацијама техничко-технолошких несрећа, те елементарних непогода. Израдом стандардних оперативних процедура за поступање у хитним ситуацијама заокружили смо процес командовања, када је реч о употреби ресурса Војске, према јединственом обрасцу.

Указом председника Републике, генерал-мајор мр Горан Радовановић именован је у марту ове године за заменика команданта Здружене оперативне команде Генералштаба Војске Србије. До тада је обављао дужност заступника команданта Команде за обуку, а пре тога команданта Гарде. Током професионалне каријере командовао је и артиљеријско-ракетном бригадом ПВО.

Недавно је генерал Радовановић руководио комплексном вежбом кључних елемената јединице и предводио делегацију наше земље која је обишла мировњаке у мултинационалној опера-

Овор на кризе

цији Уједињених нација у Либану. Били су то довољно добри разлози да са њим разговарамо о искуствима с вежбе „Авала 2012“, као и о ризицима који прате ангажовање припадника Министарства одбране и Војске Србије у мировним мисијама. Такође и да питамо има ли Здружена оперативна команда планове за руковођење и командовање јединицама наше војске у ситуацијама које су одговор безбедносних структура Републике Србије на евентуалну кризу.

■ Вежбу „Авала 2012“ организовао је Генералштаб како би проверио функционалне и оперативне способности припадника и састава Војске Србије за реаговање у кризним ситуацијама. Шта је заједнички именитељ тог увежбавања?

– Вежба кључних елемената јединице „Авала 2012“ је у потпуности планирана и реализована у складу с упутством о вежбама у Војсци Србије. Један од циљева увежбавања био је и потврђивање примењивости тог документа. Настојали смо да проверимо и поступке узбуњивања на стратегијском нивоу, на нивоу Генералштаба и непосредно потчињених команди и састава. Свака војска, у зависности од ризика и претњи којима је изложена, има одређене степене приправности у којима се може наћи, па је неопходно редовно контролисати функционисање таквог система, то јест његов степен готовости. Наравно, уз проверу функционалне способности управа Генералштаба за поступање у кризним ситуацијама, пратили смо и функционалну способност Здружене оперативне команде, која је тродневну вежбу и планирала.

„Авала 2012“ је имала евалуациони и контролни апарат, а искуства до којих смо дошли из „научених лекција“ применићемо у пракси током припрема за реаговање система одбране у стварним, кризним ситуацијама. Вежба је, уз припаднике Здружене оперативне команде, окупила представнике свих управа Генералштаба, чиме је на најбољи начин потврдила здруженост у командовању и способност да заједнички реализују поједине задатке. Током вежбе проверавала се и оперативна способност дела снага за реаговање, односно начин на који извршавају наменске задатке у хитним случајевима. Пре свега, снага за хитно реаговање – одређених јединица наше копнене војске и ваздухопловства, посебно специјалних састава. Такође су

тестиране и дефинисане процедуре, као и време од настанка претње до реаговања Војске на безбедносни изазов. У том смислу, „Авала 2012“ била је изузетно комплексна и за планирање и за реализацију.

На вежби је учествовало око 600 припадника Војске Србије. У једном сегменту вежбе проверавала се и способност непосредно потчињених јединица Генералштаба – Бригаде везе и Гарде. И ти састави су професионално извршили наменске задатке, иако су радили у вежбовним условима, на унапред неприпремљеним местима.

■ Какви су резултати и искуства?

– Треба истаћи да је вежба у потпуности испунила циљеве које је војно руководство поставило – проверене су способности оних делова Војске Србије који представљају њену окосницу. Процедуре су, заправо, својеврсни алгоритми или кораци који се морају применити у различитим ванредним околностима – ко, шта, када и где ради у одређеном тренутку. Њима се потврђује и законитост у поступању система. На пример, у случају повреде нашег ваздушног простора, што смо проигравали на „Авали 2012“, или приликом ангажовања снага за трагање и спасавање у случају удеса ваздухоплова, те у ситуацијама техничко-техно-

Здружена оперативна команда се не ангажује само у кризним ситуацијама већ је 24 часа у функцији и представља својеврсан интервидовски штабни орган начелника Генералштаба за оперативну употребу Војске Србије. Наша војска има планове за поступање у различитим околностима, а Команда прати ситуацију и правовремено, у складу с процедурама и врсном изазова, реагује, стварајући услове да надлежни штаб пре донесу одговарајуће одлуке о ангажовању Војске.

лошких несрећа или приликом елементарних непогода.

Израда стандардних оперативних процедура за поступање у хитним ситуацијама завршена је на стратегијском нивоу. Следи њихова надоградња и имплементација на нижим нивоима командовања. На тај начин смо заокружили процес командовања, када је реч о употреби ресурса Војске, по јединственом обрасцу у случајевима одговора на кризе.

На „Авали 2012“ Здружена оперативна команда Генералштаба Војске Србије је потврдила своје место и улогу, као и спремност да функционише у кризним ситуацијама. Сличне вежбе ће се организовати и у наредном периоду, јер је то сталан задатак Команде. У току је планирање вежбе „Река 2012“ на којој ће се проверити оспособљеност снага система одбране Србије, и Војске и МУП-а, као и појединих институција попут Црвеног крста и Горске службе спасавања, за поступање у ванредним ситуацијама и приликом помоћи становништву.

■ *Да ли је Здружена команда, заиста, оперативна – самостална и спремна да ефикасно одреагује на ванредне догађаје? Има ли планове за руковођење и командовање јединицама у операцијама које су одговор безбедносних структура Србије на евидентну кризу?*

– Здружена оперативна команда се не ангажује само у кризним ситуацијама, већ је 24 часа у функцији и представља својеврстан интервидовски штабни орган начелника Генералштаба за оперативну употребу Војске Србије. Наша војска има планове за поступање у различитим ситуацијама, а Здружена оперативна команда прати ситуацију и правовремено, у складу с процедурама и врстом изазова или претње, реагује, стварајући услове да надлежни што пре донесу одговарајуће одлуке о ангажовању Војске. У таквим околностима, Здружена оперативна команда формира одређене групе за оперативно планирање, али може, уколико се то нареди, оформити и

групу за командовање у одређеној операцији.

Процена о ангажовању наше војске у појединим околностима подразумева детаљну анализу, мултидисциплинаран и свестран приступ. На основу тога надлежни сачињавају документа о употреби снага система одбране Србије. Здружена оперативна команда, као и управе Генералштаба, пре свега Управа за планирање и развој (Ј-5), заједнички на основу процењених ризика предлажу решења. Тако се одвија и у осталим војскама света. У случају да одређени ризик ескалира, Оперативна команда може у свој састав да прихвати и остале структуре Генералштаба, то јест да нараста као Команда, генеришући снаге у зависности од претње.

Насијојаћемо да централизујемо обуку за учешће у мировним мисијама, односно да јединице ранга вода или чете, као и појединце обучавамо на једном месту, уз ангажовање инструктора из наших састава. Насијавићемо и праксу да се наши мировњаци, пре упућивања у зону операције, обучавају са припадницима контигенција у чијем су саставу.

Оперативна команда свакодневно изграђује своје функционалне способности за планирање ангажовања и командовање снагама у све три мисије српске војске. Њени припадници се редовно обучавају и усавршавају. Задовољан сам кадром којим командујем, старешине су стручне и имају завршене одговарајуће школе. Намеравам да и даље изграђујем оперативне способности Команде, јер она само чињењем и квалитетом рада може потврдити

своје место, као значајан фактор планирања и командовања, у организацији Генералштаба и Војске Србије.

■ *Центар за мировне операције надлежан је за избор, селекцију и обуку појединаца и тимова Војске за одлазак у мировне мисије. Које новине можемо очекивати у ангажовању и обуци наших мировњака?*

– Ангажовање наших снага у мултинационалним операцијама, другој мисији Војске Србије, доприноси међународном угледу земље, остваривању одређених интереса државе, а Србија на тај начин, као чланица Уједињених нација, учествује и у очувању мира у свету. Скоро све земље имају одређене снаге у некој мисији. Око 90.000 војника је тренутно ангажовано под окриљем Уједињених нација. Војска Србије данас броји 68 мировњака у пет мисија Уједињених нација и две Европске уније. Значајно је наше ангажовање у операцији на Кипру, где имамо бројчано највећу јединицу – пешадијски вод и већи број припадника ангажованих у патролама. Такође и у мисијама на афричком континенту, у Либерiji и Обали Слоноваче, где су наше старешине војни посматрачи и штабни официри. Санитетски тим Војске ангажује се на задацима медицинског збрињавања ваздушним путем у Конгу.

Поред тога што учествујемо у операцијама под окриљем Уједињених нација, Војска Србије постепено повећава ангажовање и у мултинационалним операцијама Европске уније. Значајна је мисија Аталанта у Сомалији у којој је на француском броду „Марна“, у улози штабног официра, ангажован један официр наших речних јединица, као и мисија у Уганди где, такође, има-

мо представника. У наредном периоду настојаћемо да централизујемо обуку за учешће у мултинационалним операцијама, односно да јединице ранга вода или чете, као и појединце обучавамо на једном месту, уз ангажовање инструктора из наших састава, Центра за мировне операције и иностраних армија. Наставићемо и праксу да се наши мировњаци, пре упућивања у зону операције, обучавају са припадницима контингента у чијем су саставу.

■ *Међународна војна сарадња пресудава значајан задатак који реализује састав којим командујете.*

– Међународна војна сарадња, као један од задатака Здружене оперативне команде, односи се првенствено на ангажовање припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама, али и на подизању интероперабилности у функционисању Команде према стандардима команди савремених оружаних снага на стратегијском нивоу. Такође и на планирање и припрему вежбовних активности с иностраним војскама. Здружена оперативна команда не креира већ реализује поједине облике сарадње, чији су носиоци Управа за међународну војну сарадњу Министарства одбране и Кабинет начелника Генералштаба – заједничку обуку и припрему за упућивање у мисије наших и старешина страних оружаних снага.

Да би пренели своја искуства из операција, често су српски мировњаци предавачи у иностраним војскама, али и обрнуто. Тренутно је у Украјини један наш официр ангажован на курсу из области логистичке подршке мултинационалним операцијама. Добро сарађујемо и с центрима за мировне операције из земаља окружења – Босне и Херцеговине, Бугарске, Македоније и Мађарске, која нам је и партнер у мисији на Кипру.

■ *Како функционише Оперативни центар нашег система одбране?*

– Оперативни центар је окосница, „срце“ нашег система одбране, који функционише 24 часа. У њега се

Оперативни центар је окосница нашег система одбране, који функционише 24 часа. У њега се „сливају“ подаци о дешавањима и у систему и из окружења – информације које се односе на ангажовање припадника Војске у земљи или у иностранству, потенцијалне облике угрожавања безбедности наших припадника и осталих грађана Србије.

„сливају“ подаци о дешавањима и у систему и из окружења. Тачније, све информације које се односе на ангажовање припадника Војске у земљи или у иностранству, потенцијалне облике угрожавања безбедности наших припадника и осталих грађана Србије. Наравно и свака информација која захтева ангажовање снага Војске Србије у одвраћању или спречавању изненадних претњи. Дежурни оперативни тим Центра, правовременим извештавањем и обавештавањем, прослеђује надлежним информације значајне за дневно доношење одлука и командовање. Функционисање Оперативног центра подразумева хијерархијски уређен систем оперативног дежурства на свим нивоима командовања. Дакле, информације се „крећу“ од врха ка дну и обрнуто, али и по хоризонтално.

Посебно је важна размена података са снагама МУП-а, градским штабовима, а у одређеним ситуацијама,

као што је то био случај зимус због ванредне ситуације, и са штабовима који се формирају на општинском, градском, регионалном, покрајинском или републичком нивоу. Здружена оперативна команда, односно њен Оперативни центар, свакодневно прати стање и у Копненој зони безбедности, а податке размењује са КФОР-ом. За свако реаговање Центар има дефинисану процедуру, као и планове и варијанте ангажовања снага Војске. Да бисмо „употребили“ јединице морамо имати одговарајуће квантитативне и квалитативне показатеље о насталој ситуацији. Зато настојимо да информатички и информационо осавременимо Центар, те унапредимо његову организацију и структуру.

■ *Од времена када сте били командир вода у артиљеријској бригади ПВО до шренућка када сте постављени за заменика команданта Здружене оперативне команде стекли сте, засигурно, и војничко и животно искуство. Да сте у прилици, шта бисте мењали на том путу?*

– Када је реч о мом односу према обавезама и задацима, односно ангажовању на свим дужностима које сам обављао, морам признати да сам настојао да задатке реализујем потпуно професионално, уз висок степен озбиљности, добру комуникацију и са потчињенима и са претпостављенима. Стога у послу ништа значајније не бих мењао. Надам се просперитету наше државе и народа, што ће омогућити да млади људи остваре своје амбиције и доживе професионалну сатисфакцију као што сам и ја радом успео. Прошло је скоро тридесет година од како сам завршио Војну академију. У јединицама којима сам командовао наилазио сам на различите изазове. Тудио сам се да увек испољим разборитост, реално проценим и предвидим ситуацију, па тек онда делам. Сваки ризик тумачим рационално, поштујући, пре свега, своју официрску част, име, порекло и породицу, а уважавајући углед државе чији сам војник. ■

Владимир ПОЧУЧ
Снимио Јово МАМУЛА